

ת"פ 39647/01/20 - מדינת ישראל נגד זכי ציידם

בית משפט השלום ברמלה
ת"פ 39647-01-20 מדינת ישראל נ' ציידם

לפני בעניין:	כבוד השופטת רבקה גלט המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד סעדיה
נגד הנאשם		זכי ציידם ע"י ב"כ עוה"ד אבו טביך ואוזן

נוכחים:

ב"כ התביעה עו"ד

ב"כ הנאשם עו"ד אבו טביך

הנאשם בעצמו

גזר דין

העבירות

1. הנאשם, כבן 28 שנים, הורשע על פי הודאתו בשורת עבירות סמים.

בתאריך 8.1.20, בביתו, החזיק בשקיות בסל הכביסה 43 גרם קנביס, שלא לצריכתו העצמית. בגין כך, הורשע בעבירה לפי סעיף 7 (א) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] תשל"ג-1973 (להלן: הפקודה).

ב-49 הזדמנויות במהלך החודשים יוני עד דצמ' 2019, מכר לקונים רבים סם מסוג קנביס, בכך שתיאם עמם מפגש לביצוע העסקה ולאחר מכן נפגש עמם בסמוך לביתו או במקומות אחרים, ומכר את הסם: ב-8 הזדמנויות, מכר לשון גאנה סמים מסוג קנביס במשקל 1 גרם, תמורת 100 ₪; ב-6 הזדמנויות, מכר לרן רהט סמים מסוג קנביס במשקל 5 גרם, תמורת 350 ₪; ב-11 הזדמנויות, מכר לדמילה אלנה סמים מסוג קנביס במשקל 1 גרם, תמורת 100 ₪; ב-11 הזדמנויות, מכר לטל כרמי סמים מסוג קנביס במשקל 5 גרם, תמורת 350 ₪. ב-6 הזדמנויות, מכר לאליה יעקב סמים עמוד 1

מסוג קנביס במשקל 7 גרם, תמורת 500 ₪; ב-5 הזדמנויות, מכר לאורנית רפאל סמים מסוג קנביס במשקל 1 גרם, תמורת 100 ₪; ב-3 הזדמנויות, מכר לאלה ברנד סמים מסוג קנביס במשקל 5 גרם, תמורת 300 ₪. בגין מעשים אלה הורשע ב-49 עבירות של סחר בסמים, לפי סעיף 13 לפקודה.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצר עד תום ההליכים, אך בהמלצת שרות המבחן, שוחרר הנאשם בתנאים מגבילים ובפיקוח בני משפחתו, שנמצא כי מהווים עבורו גורם בולם ומרתיע. לאחר שחרורו, ביטא תחושות בושה ואשמה מול הוריו, ורצון בשיקום האמון מולם. ביום 11.1.21 הוסרו התנאים המגבילים.

3. בין הצדדים לא גובש הסדר עונשי כולל, אך הוצגו הסכמות כדלהלן: רכב סקודה שנתפס, הוחזר לידי הנאשם; מתוך סך 22,490 ₪ שנתפסו, יחולטו 9,000 ₪, והיתרה תוחזר לסבתו; בנוגע לסכום נוסף שנתפס בסך 8,879 ₪ יטענו הצדדים איש לשיטתו; יינתן תסקיר.

4. בהמשך לאמור, נדחו הטענות לעונש פעם אחר פעם, היות שהנאשם שולב בתכנית טיפולית אצל שרות המבחן, ועבר תהליך שיקום משמעותי שהתמשך על פני תקופה ארוכה. במהלך התקופה הוגשו לא פחות מ-8 תסקירים, אליהם אתייחס להלן. בסופו של דבר, נשמעו הטענות לעונש ביום 14.9.23, זאת בחלוף שנתיים ותשעה חודשים ממועד הכרעת הדין.

5. לאחר הטענות לעונש, לא ניתן היה לקיים דיון לשם מתן גזר הדין, בשל מצב החירום בעקבות פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", עד שניתן אישור לקיום הדיון ומתן גזר הדין היום.

התסקירים

6. תסקיר ראשון הוגש ביום 5.10.21. נכתב כי הנאשם רווק, מתגורר בבית הוריו ועובד כקצב. אין לו כל עבר פלילי, אך תיאר כי מתוך הצורך בתחושת שייכות חבר לחברה שולית, ואף צרך סמים קלים. הנאשם נטל אחריות, והסביר כי המניע היה רצונו ברווח כספי מהיר, בהשפעת חברה שולית. עוד תיאר כי לאחר שחרורו מן המעצר, ולאחר שמשפחתו נחשפה למעשים, חווה תחושות בושה ואכזבה מצדם, אשר הובילו לעריכת שינוי בהתנהלותו, לרבות ניתוק קשריו השוליים. נכתב כי ההתרשמות היא שלא קיימים דפוסים עברייניים, ובדיקות שתן שנמסרו, יצאו נקיות. עם זאת, לצורך הפחתת הסיכון להישנות עבירות, נדרש טיפול קבוצתי להעמקת המודעות לדפוסיו במצבי דחק. לפיכך, נתבקשה דחייה בת 3 חודשים.

7. תסקיר שני הוגש ביום 6.2.22. נכתב כי הנאשם שולב בתכנית "פעמונים" לניהול כלכלי, השתתף באופן פעיל, וממתין לקבוצה טיפולית לצעירים עוברי חוק. הנאשם מסר כי ניתק את קשריו השוליים, ואף מצוי בהליך הסדר חוב מול הבנק. כמו כן, מסר כי מזה 3 שנים, חדל לחלוטין משימוש בקנביס. נכתב כי הנאשם יכול להיתרם מהליכי טיפול ושיקום, ועורך מאמצים אקטיביים לקדם התנהלות תקינה במישורי חייו השונים. נבחנו גורמי הסיכוי והסיכון, והומלץ על המשך הטיפול, לצורך הפחתת הסיכון להישנות עבירות. לפיכך, המליץ קצין המבחן להטיל צו מבחן, לצד עבודות שרות,

על מנת למנוע רגרסיה העלולה להיגרם ממאסר בפועל.

8. לאחר שמצאתי לנכון להורות על המשך הטיפול טרם גזירת הדין, הוגש ביום 15.3.22 תסקיר שלישי. נכתב כי הנאשם המשיך בטיפול פרטני, היות שעדיין לא שובץ בקבוצת טיפול, ולא באשמתו. בשיחות עמו עלו בושה וחרטה, לצד רצונו לסיים את ההליך על מנת להסדיר חובותיו ולהמשיך בחייו. עם זאת, הביע הסכמה להמשך הטיפול. שרות המבחן שב והמליץ להטיל צו מבחן לצד עבודות שרות, על מנת להביא להפחתת הסיכון, לצד חיזוק סיכויי השיקום.

9. כיוון שהנאשם טרם שולב בתכנית הטיפול המקורית, הוריתי שוב על דחיית הטיעונים לעונש. בהמשך לכך, הוגש תסקיר רביעי ביום 12.7.22. נכתב כי הנאשם ממשיך להתרחק מחברה שולית, ומתמקד בעבודתו. בתחילת מאי 2022 שולב בקבוצה ייעודית לצעירים עוברי חוק, הגיע לכל המפגשים, מצוי בשלב הראשוני של הטיפול, אך כבר כעת מסוגל להכיר בקשייו להתמודד במצבי דחק ומגלה נכונות להעמקה בהבנת מצבו. בדיקות שתן שמסר נמצאו נקיות, למעט בדיקה יחידה בה נמצאו שרידי אקסטזי. בסיכום נכתב כי ההתרשמות על פני תקופה ממושכת היא שהנאשם מגויס לשיקום, שומר על קשר יציב, ונתרם מהטיפול. במצבו, חלה הפחתה ברמת הסיכון, על כן הומלץ שוב להטיל צו מבחן ועבודות שרות.

10. תסקיר חמישי הוגש ביום 13.9.22. נכתב כי הנאשם המשיך בקבוצה הטיפולית, נטל חלק פעיל וגילה עיסוק באתגרי חייו ואפיקי התפתחות אישית. בדיקות שתן שמסר נמצאו נקיות. קצין המבחן שב על המלצתו העונשית.

11. נוכח התקדמותו של הנאשם ונזקקותו לטיפול בכלל מישורי חייו, מצאתי לנכון לבחון התאמתו להליך בבית המשפט הקהילתי. לצורך כך, הוגש תסקיר שישי ביום 21.12.22. נכתב כי הנאשם מתמודד עם קשיים רגשיים שונים, טרם ביסס זהות בוגרת ובשלה, וקיים עדיין סיכון לביצוע עבירות. לצד זה, יש רצון לערוך שינוי ונכונות לתהליך שיקום. לאור אלה, נמצא כי הנאשם מתאים לבית המשפט הקהילתי.

12. למרבה הצער, לא ניתן היה להעביר את ההליך לבית המשפט הקהילתי, בשל מחסור במכסות. במצב זה, נוכח פער העמדות בין הצדדים ומאחר שנכתב בתסקיר כי קיימת עדיין נזקקות טיפולית, הוריתי על המשך הקשר עם שרות המבחן, במסלול "הרגיל". בהמשך לכך, הוגש תסקיר שביעי ביום 3.4.23. נכתב כי הנאשם המשיך בקבוצה הייעודית לצעירים עוברי חוק, וממשיך למסור בדיקות שתן נקיות. ושוב הומלץ להטיל צו מבחן ועבודות שרות, אשר יציבו גבול ברור ויסייעו בהפנמת חומרת העבירות, ומאידך יאפשרו השתתפותו בהליכי שיקום.

13. תסקיר שמיני ואחרון הוגש ביום 27.6.23. נכתב כי לאורך כל התקופה הממושכת, גילה הנאשם אחריות ורצינות, שומר על יציבות תעסוקתית, ואף קודם לתפקיד מנהל משמרת במקום העבודה. בנוסף, יזם באופן עצמאי תהליך הסדרת חובותיו, סיים סדנא להתנהלות כלכלית, ונמנע משימוש בסמים. נכתב כי בכל אלה יש כדי ללמד על הפחתה בסיכון, ואמנם לא נפתחו שום תיקים חדשים במהלך התקופה. כיוון שהנאשם הצליח לעבור תהליך שיקום משמעותי בכוחות עצמו, נכתב כי לעת הזו אין צורך לשלבו בבית המשפט הקהילתי. נוכח הנסיבות, הומלץ שוב להטיל צו מבחן לצד עבודות שרות.

14. עוד בעיצומו של תהליך השיקום, הביעה התביעה עמדה עונשית תקיפה, וטענה כי חומרת העבירות אינה מאפשרת גישה שיקומית עד כדי הימנעות ממאסר מאחורי סורג ובריח. נטען כי העבירות פגעו בציבור, ואין המדובר במכירות מזדמנות אלא שיטתיות, לצורך פרנסה, וביניהן מכירות של כמות גדולה יחסית של 5 ו-7 גרם סם. לדעת התביעה, המתחם ההולם בגין כל אישום בעבירות הסחר נע בין 6 ל-12 חודשי מאסר, ובעניין זה, הפנתה לפסיקה. התביעה היתה ערה לכך שהנאשם עובר תהליך שיקומי, אך טענה כי אין זו חזות הכל, וישנה חומרה בכך שבעת ביצוע עבירות הסחר הוא עצמו לא היה מכור לסמים אלא ביצע את העבירות לצרכיו הכלכליים. התביעה הדגישה בטיעוניה באותו שלב כי תהליך השיקום אינו שלם, עדיין קיים סיכון להישנות העבירות, והסדנאות שעבר הנאשם בתחום הכלכלי אינן מפחיתות מסוכנות.

במועד הטיעונים האחרון, לאחר שהמשיך הנאשם בתכנית השיקום, נותרה התביעה בעמדתה המחמירה, וטענה כי המתחם ההולם למכלול העבירות נע בין 30 ל-50 חודשי מאסר. שוב נטען כי ישנה חומרה בכך שהנאשם ביצע את העבירות מתוך תאוות בצע כסף ולא בשל התמכרותו. לצד זה, הכירה התביעה בתהליך השיקום, וטענה כי יש לאזן בינו ובין חומרת העבירות. עמדת התביעה היא כי יש להטיל 20 חודשי מאסר, לצד רכיבי ענישה נוספים, וחילוט כפי שהוסכם, לרבות סך ₪ 8,879 התפוסים עדיין.

15. ב"כ הנאשם הפנה לכך שמדובר בנאשם צעיר, ללא כל עבר פלילי, שלא הסתבך מימיו פרט לפרשה זו, אשר כבר חלפו כ-4 שנים מאז התרחשותה. נטען כי הנאשם בחר להודות, נטל אחריות וחסך זמן שיפוטי, זאת לאחר שהיה נתון במעצר כחודש וחצי, מיום 8.1.20 עד 16.2.20. לאחר מכן שהה בתנאים מגבילים של מעצר בית מוחלט למשך 9 חודשים, מיום 16.2.20 עד 16.11.20. נטען כי הנאשם מצוי בטיפול שירות המבחן על פני שלוש וחצי שנים והתמיד לשתף פעולה, ולבצע את כל המוטל עליו, ללא חריגות וללא מעידות. לאחר שהתקדם בטיפול, המליץ שרות המבחן להסתפק בצו מבחן ומאסר בעבודות שירות, והוא נותר עקבי בהמלצתו על פני תסקירים רבים. לפיכך, נטען כי כיום, כששרות המבחן מעיד על הנאשם כי הוא משוקם, אין הצדקה להטיל עליו מאסר בפועל. עוד הציג ב"כ הנאשם מכתב המלצה מטעם מעסיקו של הנאשם, המעיד על התקדמותו. לתמיכה בטענותיו הפנה ב"כ הנאשם לגזרי דין בהם ניתן משקל רב לשיקולי שיקום. בעניין סכום הכסף המופקד עדיין, נטען כי לנוכח מכלול הנסיבות והחילוט המוסכם, יש מקום להשיבו לידי הנאשם.

16. הנאשם בדברו האחרון אמר שיקדיש את דבריו לתהליך שעבר בחייו, והוסיף "כיום אני לא אותו זכי שביצע את העבירות האלה. אני היום עובד בחברה אחרת עם אנשים אחרים, אבא מרוצה ממני וכל המשפחה מרוצים ממני ואני מחכה לסיים את התיק ולהתארס... אני חושב שהעבירות שבצעתי זה טעות שעשיתי ואני לא אחזור על זה עוד פעם. התהליך שעברתי אצל קצינת המבחן זה עשה לי טוב ממש...".

17. אין צורך להאריך בעניין חומרתן של עבירות הסמים, ובפרט עבירות הסחר, המפיצות את נזקי הסמים בציבור. פעם אחר פעם נקבע כי מחובתו של בית המשפט לתת ידו למאבק בנגע חמור זה. בע"פ 2596/18 **זנזורי נ' מד"י** (12.8.18), הבהיר בית המשפט העליון כי יש לנקוט יד קשה גם כלפי סחר במה שמכונה "סמים קלים":

ריבוי המקרים המובאים לפנינו בעת האחרונה - של גידול, ייצור והפקת קנבוס לשם הפצה ומכירה, כמו גם הפצה ומכירה של קנבוס תוך שימוש באפליקציית ה'טלגראס', מעוררים את התחושה, הגם שאינה מגובה בסטטיסטיקה או במחקר אמפירי, כי המדיניות שבאה לידי ביטוי בחוק הסמים המסוכנים (עבירת קנס מיוחדת - הוראת שעה), התשע"ח-2018 (שתחולתו ביום 1.4.2019) - זלגה שלא בטובה למחוזות אחרים. צרכנים ומשתמשים ואנשים נורמטיביים, שבעבר לא היו נכונים ליטול על עצמם סיכון להסתכן בעולם הפלילי, נכונים כיום לילך צעד נוסף ולהפוך למגדלים ולסוחרים בסם. זאת, מתוך תפיסה שגויה כי מדובר ב"סמים קלים", ובהינתן הטכנולוגיה המאפשרת מכירה והפצה קלה ו"סטריילית" של סמים. ברם, סחר בסמים הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסף קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים "קלים", תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם.

18. ואמנם, במקרים רבים, בהם דובר בריבוי עבירות סחר, אם באמצעות מערכת "טלגרס" או בדרכים שיטתיות אחרות, הוטלו עונשי מאסר כבדים, ובעניין זה ניתן להפנות למשל לעפ"ג 21-01-21112, (מחוזי מרכז) **מד"י נ' וייס** (לא פורסם) אליו מפנה התביעה, ולדוגמאות נוספות: רע"פ 6401/18 **ספיר נ' מד"י** (17.9.18); ע"פ 307/17 **זונשוילי נ' מד"י** (21.3.17); ע"פ 5826/19 **מד"י נ' רפאל** (21.1.20); ע"פ 4522/18 **אסבאן נ' מד"י** (11.11.18). לצד זה, במקרים בהם דובר בכמות מכירות נמוכה יותר של סם מסוג קנביס, נוהגים בתי המשפט להטיל עונשי מאסר קצרים יותר, ולא פעם נקבע כי ירוצו בעבודות שירות (למשל: רע"פ 3059/21 **בר ימין נ' מד"י** (5.5.2021); ת"פ 40063-03-18 **מד"י נ' קדלקו** (21.1.19); ת"פ 30717-01-19 **מד"י נ' שמעוני** (18.9.19); ת"פ 40055-03-18 **מד"י נ' טוקר** (14.9.20); ת"פ (רחובות) 25835-05-18 **מד"י נ' ימלה** (17.2.2020).

19. בענייננו, הנאשם ביצע 49 מכירות של קנביס, כשברוב הפעמים מכר כמות של 1 גרם, ובחלק מצומצם מן המקרים מכר כמות של 5-7 גרם. המכירות כולן היו של סם מסוג קנביס, ואין המדובר בסמים קשים יותר. כלל העבירות התמקדו בתקופה מצומצמת יחסית של כחצי שנה, ונועדו לרווח כספי, בשעה שהוא עצמו לכאורה לא היה מכור לסמים. ועוד יש לזכור כי מאז האירועים חלפו כ-4 שנים.

20. בהתאם למדיניות הענישה הנוהגת, אני סבורה כי המתחם ההולם נע בין 18 ל-30 חודשי מאסר.

חריגה מן המתחם משיקולי שיקום

21. לצד פסיקה עניפה המחייבת ענישה מחמירה בגין עבירות סחר בסמים, מגלה בית המשפט נכונות

להסתפק בענישה מקילה, אף בחריגה מן המתחם ההולם, בהתקיים שיקולי שיקום משמעותיים. לא פעם, הוקל העונש גם כשדובר בפרשות חמורות של ריבוי עבירות סחר, והועמד על עבודות שירות, על מנת לאפשר לנאשם להתמיד בדרך הטובה שהוכיח כי פנה אליה, ולמנוע דרדורו לעולם הפשע מחדש.

נכון הדבר, גישה מקילה ושיקומית כאמור, שמורה למקרים חריגים בלבד, ולא פעם נקבע כי לצורך חריגה מן המתחם במידה שכזו, אין די בהליך שיקום חלקי, אשר עדיין קיים בצדו סיכון להישנות עבירות (למשל: רע"פ 7150/21 **מנשירוב נ' מד"י** (28.10.21) אליו מפנה התביעה). כמו כן, מסתייג בית המשפט מגישה שיקומית עד כדי הימנעות ממאסר בעניינם של מי שצברו לחובתם עבר מכביד (למשל עפ"ג 21112-01-21 **מד"י נ' וייס** (4.10.21) אליו מפנה התביעה). ואולם, עניינו של הנאשם דנן, שונה בתכלית.

22. בטרם אפרט את נסיבותיו של הנאשם, ראוי ללמוד על מדיניות הענישה במקרים בהם התקיימו נסיבות שיקומיות, על כן אפנה לדוגמאות הבאות:

ברע"פ 114/19 **שצ'רבקוב נ' מד"י** (13.1.19) הורשעה הנאשמת בעבירות החזקת סם וכלים שלא לצריכה עצמית יחד עם בן זוגה, וכן ריבוי עבירות סחר. שירות המבחן המליץ לסיים את ההליך ללא הרשעה היות שדובר בצעירה על סף גיוס לצה"ל. בית המשפט קמא לא קיבל את ההמלצה והטיל 6 חודשי מאסר בעבודות שירות. עונש זה נותר על כנו גם לאחר ערעורי הנאשמת לבית המשפט המחוזי והעליון.

בת"פ (מח' נצ') 28222-11-14 **מד"י נ' ביטון ואח'** (12.12.17), דובר בפרשה מרובת נאשמים, שהורשעו בשורת עבירות ייצור סמים, הפקת סם, מסחר והספקה (ריבוי מקרים). על פי תיאור העובדות המדובר היה בגידול קנביס בהיקף עצום, בחלקות שייעודן לחקלאות, תוך העסקת פועלים, וסחר ביבולי הסם. בין התביעה לנאשמים נכרתו הסדרי טיעון, אשר בגדרם אמנם הוטלו מאסרים בפועל על שני הנאשמים שהובילו את עסק הסמים, אך כל יתר הנאשמים שעבדו במקום ואף סחרו בסם, נידונו למאסרים בעבודות שירות בלבד, משיקולי שיקום. על הנאשמים שחלקם היה שולי, הוטלו עונשים שאינם כוללים כל רכיב מאסר. בעניינו של אחד הנאשמים שחלקו היה במדרג הבינוני, והורשע אף בריבוי עבירות מסחר בסם, הוגש ערעור לבית המשפט העליון, בו עתר להמיר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל שהוטל עליו, כך שירוצה בעבודות שירות. בית המשפט העליון נעתר לבקשתו בהסכמת התביעה (ע"פ 256/18 **אברמוב נ' מד"י** (4.6.19)).

בעפ"ג (מח' מרכז) 70570-02-19 **מד"י נ' לוין** (8.7.19) הורשעה הנאשמת בתשעה אישומי סחר בקנביס, הכוללים מעל 30 מקרים בהם סחרה בסם, והכל באמצעות יישומון "טלגראס". לאחר שניתן תסקיר, מצא בית המשפט קמא לנכון להתחשב בשיקולי השיקום, שכן עלה כי הנאשמת צעירה נורמטיבית, ששירתה שירות קרבי מלא בצה"ל, ואין לה כל עבר פלילי. לפיכך, הוחלט להימנע מהרשעתה ולהסתפק בשל"צ וצו מבחן. ערעור מטעם המדינה על קולת העונש נתקבל, ובית המשפט המחוזי הרשיע את הנאשמת והחמיר את העונש, כך שהוטל גם מאסר על תנאי.

בעפ"ג 48325-02-18 **מד"י נ' רבוכין** (לא פורסם) הורשע הנאשם ב-73 עבירות סחר בסמים, ל-28 קונים שונים. בית המשפט קמא התחשב בכך ששהה במעצר על פני 7.5. חודשים ולאחר מכן עבר תהליך שיקום משמעותי.

כמו כן, התחשב בתסקירים רבים שהמליצו להימנע משליחתו למאסר, והטיל 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, בצירוף קנס בסך 10,000 ₪ וחילוט 13,000 ₪ שנתפסו. המדינה ערערה על קולת העונש, אך בית המשפט המחוזי החליט להותירו על כנו בשל תהליך השיקום. עם זאת הוחמר רכיב הענישה הכספי על ידי חילוט סכום נוסף בסך 50,000 ₪.

בעפ"ג (תל-אביב) 13736-12-18 **מד"י נ' אשכנזי** (25.3.2019) הורשע הנאשם בהחזקת קנביס שלא לצריכה עצמית וכן סחר בסם במהלך מספר חודשים ב-16 הזדמנויות שונות. בית המשפט קמא החליט לסטות מן המתחם ההולם משיקולי שיקום והסתפק במאסר על תנאי, של"צ ורכיבים נוספים. במסגרת ערעור המדינה על קולת העונש, הוחמר העונש והועמד על 6 חודשי מאסר בעבודות שירות.

בעפ"ג (מח' מרכז) 69040-11-18 **זוריץ נ' מד"י** (2.6.20) הורשע הנאשם ב-19 עבירות סחר בסמים לקטינים ובגירים, וכן 6 עבירות הספקת סם לקטינה. בית משפט השלום הטיל עליו 22 חודשי מאסר, אך ערעורו על חומרת העונש נתקבל. לאחר שעבר תהליך שיקום בן שנתיים וחצי, החליט בית המשפט המחוזי להקל בעונשו, והמיר את העונש ב-9 חודשי עבודות שירות.

בת"פ 56697-08-17 **מד"י נ' רוטובצב** (לא פורסם) הורשע הנאשם במספר אישומים הכוללים ריבוי של עבירות סחר בסם מסוג קנביס, לרבות לקטינים. בית המשפט קבע כי המתחם ההולם מחייב מאסר ממושך, אך התחשב בתהליך שיקום עמוק ומשמעותי שעבר הנאשם, ובכך ששהה בתחילת ההליך במעצר מאחורי סורג ובריח על פני 3 חודשים. לאור כל אלה, הוטלו 6 חודשי עבודות שירות.

בת"פ 20022-04-18 **מד"י נ' וינקובסקי** (9.9.20) הורשע הנאשם בפרשה הכוללת מספר אישומים בעבירות סחר בקנביס, לרבות אישום הכולל ריבוי עבירות בתדירות גבוהה על פני מספר חודשים. בנוסף, הנאשם הורשע בעבירות של הפרת תנאי מעצר בית שהוטלו עליו. בית המשפט קבע כי מתקיימים שיקולי שיקום מכריעים, והסתפק ב-9 חודשי עבודות שירות.

בנוסף, אפנה על דרך הקיצור להחלטות שעניינן בעבירות יבוא ו/או סחר בסם אשר הסתיימו בעונשי עבודות שרות משיקולי שיקום: ת"פ 50774-11-15 **מד"י נ' אורסולה** (2.4.17) והאסמכתאות הרבות שם; ע"פ 2992/12 **מזרחי נ' מד"י** (14.8.2012); ע"פ 7714/11 **מד"י נ' דילן** (17.5.2012); ת"פ (מח' ת"א) 60349-11-16 **מד"י נ' אברומן** (25.9.2017); ת"פ 47813-03-19 **מד"י נ' כדורי** (12.4.22).

23. מן הסקירה עולה כי בעניינו של מי שהוכיח כי השלים תהליך שיקומי עמוק, נכון בית המשפט להתחשב, ולהטיל עונש שיימנע סיכון לאותו תהליך חיובי. מסקנה זו יש ליישם בעניינו.

24. אכן, הנאשם שלפניי ביצע מספר רב של עבירות סחר בסמים, ולא ניתן להתעלם מחומרת מעשיו, אשר על פי שורת הדין מחייבים הטלת מאסר בפועל. אלא שלדעתי מתקיימים מספר שיקולים ונסיבות המצדיקים התייחסות מיוחדת, וחריגה:

ראשית, אין למעט מייחודו של הנאשם כצעיר שצמח בשכונה קשה בעיר לוד, במשפחה הסובלת קשיים כלכליים משמעותיים, ולמרות כל הקושי, שמר על דרך הישר עד לפרשה זו, ולא צבר שום עבר פלילי. עולה מתסקירי שירות המבחן, כי לצד הקשיים, זכה הנאשם להורים ומשפחה המהווים גורם נורמטיבי תומך ומרתיע מפני עבריינות. חשיבות הנסיבות הללו רבה, שכן בית המשפט בתוך עמו יושב, והיטב יודע עד כמה גדולה הסכנה להתדרדרות לאורח חיים שולי במקום ממנו בא הנאשם, פיתוי בו עמד עד לעת האחרונה.

שנית, הנאשם שהה במעצר מאחורי סורג ובריח בשל פרשה זו, מיום 8.1.20 עד יום 16.2.20, פרק זמן משמעותי ומטלטל עבור צעיר ללא כל עבר פלילי. לאחר מכן שוחרר בתנאי מעצר בית מוחלט, בהם שהה עד סוף חודש יוני 2020, אז הותר לו לראשונה לצאת לצורך עבודה.

שלישית, הנאשם בחר להודות בעבירות בתחילת המשפט, עוד ביום 28.12.20, ומאז התמשך שלב הטיעונים לעונש, לפרק זמן ארוך במיוחד, שלא בוזבו לריק, אלא נוצל לצורך תהליך שיקומי עמוק.

רביעית, מאז החל הנאשם בתהליך הטיפול הוגשו לא פחות מ-8 תסקירים, המעידים באופן עקבי על התגייסות מלאה, התקדמות בטיפול ללא נסיגות, רכישת כלים נורמטיביים להתמודדות, והפחתה בסיכון להישנות עבירות. למעשה, הנאשם מצוי בטיפול שירות המבחן מעל שנתיים וחצי. נכון הדבר, המדובר במי שככל הנראה לא היה מכור לסמים במידה שדרשה טיפול גמילה ממוקד, אך עלה כי בעברו כן עשה שימוש לרעה בסמים, על כן התכנית הטיפולית כללה גם בדיקות שתן סדירות. בנוסף, הנאשם טופל במישורים נרחבים אחרים של חינוך, ובהם התנהלות במצבי דחק, ניתוק מהשפעות חברה שולית, טיפול לצעירים עוברי חוק, התנהלות כלכלית והסדרת חובות. אציין כי לא ניתן לקבל את טענת התביעה לפיה הטיפול במישור הכלכלי אינו רלוונטי, שהרי עסקינן בעבירות שבוצעו ממניע כלכלי, בשל מצוקה בה צמח הנאשם. לפיכך, אני מוצאת חשיבות רבה בטיפול שניתן לנאשם גם במישור זה.

חמישית, ממרחק הזמן נראה כי למרבה השמחה הועיל תהליך השיקום והנאשם אכן עלה על דרך הישר. עולה כי הוא שומר על יציבות תעסוקתית ואף קודם לתפקיד מנהל משמרת, שומר על ניקיון מסמים, וניתק את כל קשריו השוליים. מדברו האחרון ניתן היה ללמוד עד כמה טלטל ההליך את חינוך, עד כמה שינה את דרכו, ועד כמה חשובה לו דעתם החיובית של בני משפחתו עליו. עוד שיתף כי כיום הוא מעוניין לבנות משפחה.

שישית, על פי תקופה ממושכת ביותר נותר שירות המבחן עקבי בהמלצתו להימנע משליחת הנאשם למאסר בפועל, על מנת למנוע פגיעה בתהליך שיקומו. בתסקיר האחרון נכתב כי הנאשם עבר תהליך שיקום משמעותי, חלה הפחתה בסיכון מצדו, וכיום לא נדרש עוד טיפול, למעט בעניינים ממוקדים.

שביעית, יש להזכיר כי בשלבי הטיפול המתקדמים, נשקלה העברת עניינו של הנאשם לבית המשפט הקהילתי, ורק בשל העדר מכסות לא נסתייע הדבר. בתסקיר השמיני והאחרון שהוגש, נכתב כי לעת הזו, התקדם תהליך השיקום עד כדי כך שכיום אין עוד צורך בהליך הקהילתי כיוון שהנאשם שוקם. אך ברור כי אילו אכן היה משתלב בהליך הקהילתי, וככל שהיה מסיים בהצלחה כפי שניתן לשער, אזי היה ההליך מסתיים בענישה ללא רכיב מאסר בפועל, וזאת אף

בהסכמת התביעה. משכך, ולאחר שהנאשם שוקם גם אם ב"מסלול הרגיל", קשה להתעלם מן התהליך שעבר.

25. כל השיקולים הללו, והמדיניות שננקטה במקרים דומים כפי שהובא קודם, תומכים לדעתי במסקנה לפיה עניינו של הנאשם חריג במידה המצדיקה ענישה שיקומית, שתמנע התדרדרותו חלילה.

26. אכן, חומרת העבירות אינה מאפשרת ענישה שיקומית במלוא מובן המילה, על ידי הימנעות מכל עונש מאסר. לפיכך, ובשים לב לכך שהנאשם היה עצור על פני כ-40 ימים, אני סבורה כי את עקרונות ההלימה וההרתעה הנדרשים, ניתן ליישם במקרה זה, על ידי הטלת מאסר בעבודות שירות לתקופה מקסימלית, בצירוף ענישה כספית מרתיעה.

27. בעניין הענישה הכספית, לנוכח היקפי העבירות, החלטתי להורות על חילוט הסכום התפוס, השנוי במחלוקת, במלואו.

28. לאחר כל האמור, אני גוזרת את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר בעבודות שירות. הנאשם יתייצב אצל הממונה ביום 3.12.23 בשעה 8:30 כשבידו עותק מגזר הדין ותעודת זהות.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יבצע עבירות סמים מסוג פשע.

ג. קנס כספי בסך 5,000 ₪, או 30 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.1.24 ובכל 1 לחודש עוקב.

ד. מתוך סך 22,490 ₪ שנתפסו, יחולטו 9,000 ₪, והיתרה תוחזר לסבתו של הנאשם אשר פרטיה יימסרו במזכירות; סכום נוסף שנתפס בסך 8,879 ₪, יחולט.

ניתן בזה צו כללי למוצגים.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, י' כסלו תשפ"ד, 23 נובמבר 2023, במעמד הצדדים.